

Prostřelování mezer — součinnost pěchoty s vlastními těžkými kulomety.

Kulometník podporuje pěchotu zpravidla přestřelováním ze zadních sledů, neboť jen přestřelování dá mu možnost využívat všestranně technické a tím i taktické vlastnosti své zbraně, terén nebo situace bude však často příčinou, že přestřelování nebude lze provést z bezpečnostních důvodů. Tu se nesmí rozpakovati postupovati společně s pěchotou v jejích prvních sledech a vyhledávati mezery, kterými by mohl prostřelovati. Podobně jako při přestřelování musí i tu učiniti určitá bezpečnostní opatření, aby neohrožoval svou palbou život vlastních bojovníků. Musí-li při přestřelování určití bezpečnostní výšky, musí při prostřelování mezer určití bezpečnostní šířky, t. j. musí si šířkový rozsev omeziti tak, aby neohrožoval svou palbou křídla pěchoty hraničící s touto mezerou. Nesmí vyplniti palbou celou mezeru, nýbrž musí u hranic této mezery vynechati určité volné rozstupy, které zoveme „bezpečnostní rozstupy“ neboli „bezpečnostní pásma (obr. 1).

Tyto mezery jsou nutné méně snad vzhledem na rozptyl kulometu, ale hlavně proto, aby krajníci družstev sousedících s touto mezerou při přískocích, které provedou v době, kdy těžké kulomety

pálí, nebyli ohroženi jejich palbou, obzvláště tehdy, nedodrží-li tito úzkostlivě směr.

Jde nyní o to, jak široké mají býti tyto bezpečnostní rozstupy neboli bezpečnostní pásma? Náš Cvičný řád pro kulometné roty P-I-2b nerozšiřuje se o této otázce a nedává pokynů, jak učiniti prostřelování mezer bezpečným pro vlastní pěchotu; přestává na stránce 65 na pouhé poznámce, že stavěcí svorky slouží k omezení rozsevu, který by mohl ohrožovati vlastní oddíly. I ve francouzském Cvičném řádu „Instruktion provisoire pour les unités de mitrailleuses d'infanterie“, vydaném v r. 1927, pátral jsem marně

Obr. 1.

po nějakých, byť i skrovných ustanoveních, jak omeziti rozsev při prostřelování mezer, aby kulometry neohrožovaly křídla pěchoty na hranicích této mezery. Jen německý střelecký předpis pro kulometné roty z roku 1925 dává přesné pokyny, jak postupovati při prostřelování mezer. Tento způsob jsem zavedl beze změn u své kulometné roty.

Německý střelecký předpis stanoví bezpečnostní rozstupy podle této tabulky:

Vzdálenost k mezeře (v metrech)	Bezpečnostní rozstup v dílcích
50	120—
100	80—
200	60—
300	40—
400 a více	40—

Čísla uvedená v této tabulce dal jsem vyraziti na mosazné deštičky pod čísla označující bezpečnostní hledí pro přestřelování pěchoty (viz můj článek v 6. sešitu „VR.“ z 1928, str. 305). Tato čísla jsou nadepsána hláskou „Pro“ (zkratka pro slovo „prostřelování“). První číslo znamená vzdálenost k vlastnímu sledu, v kterém je mezeře, již chceme prostřelovati, druhé číslo, odděleně od prvního ležatou čárkou, znamená bezpečnostní rozstup v dílcích.

Tabulky nebo deštičky se používá takto:

Kulometník, který chce prostřelovati určitou mezeru, odhaduje vzdálenost k ní, vyhledá pak na deštičce (v tabulce) bezpečnostní rozstup v dílcích. Pak namíří kulometem na levé hranice mezery. Od čísla dílcovitého dělení na kluzavce, na které ukazuje pravá hrana sáněk, odpočítá bezpečnostní číslo, posune pak kulomet s pravou hranou sáněk na nové číslo dílcovitého dělení kluzavky a připevňuje těsně vedle pravé strany sáněk náražku se svorkou. Podobně si počíná při vymezení bezpečnostního rozstupu na pra-

vých hranicích mezery, s tím rozdílem, že připočítá bezpečnostní číslo k číslu dílcovitého dělení na kluzavce, na které ukazuje pravá hrana sáněk po provedení náměru na pravé hranice mezery. Nárazku se svorkou připevňuje těsně vlevo od stavěcí páky sáněk. Rozsev se dá nyní provést jen v dovolené šířce.

Příklad:

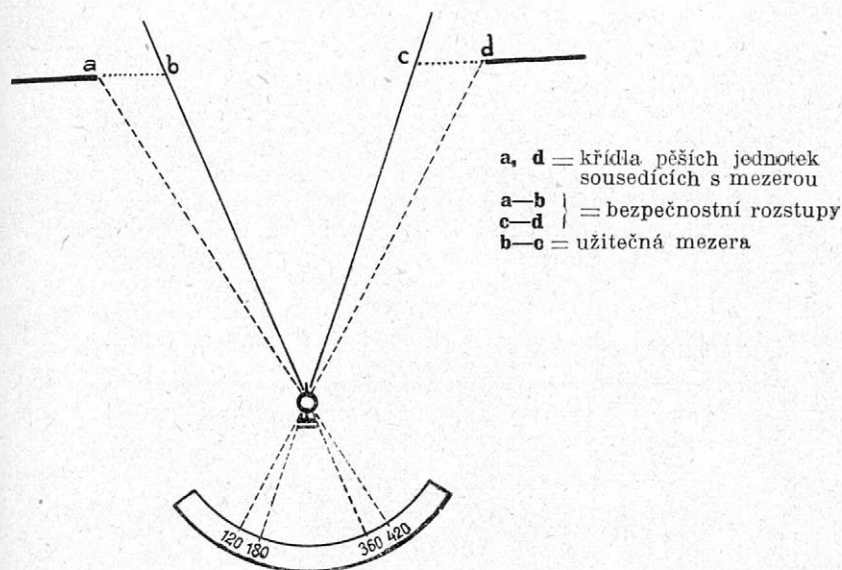
Vzdálenost kulometu k mezeře: 200 m.

Šířka mezery: 60 m.

Užitečná část pro rozsevy: ?

Provedení:

Kulometný střelec odhaduje vzdálenost k mezeře (200 m) a zjistí na deštičce bezpečnostní číslo 60.

Obr. 2.

Nyní namíří kulometem na levé hranice mezery. Pravá hrana sáněk ukazuje na př. na číslo 420 dílcovitého dělení na kluzavce. Střelec odpočítá 60 od 420 = 360 a staví pravou hranu sáněk na toto nové číslo dílcovitého dělení kluzavky, fixuje přechodně chod sáněk stavěcí páky a připevňuje nárazku se svorkou těsně vpravo od sáněk.

Pak namíří kulometem na pravé hranice mezery. Pravá hrana sáněk po provedení náměru ukazuje na př. na číslo 120 dílcovitého dělení kluzavky. Střelec připočítá k tomuto číslu bezpečnostní číslo a staví pravou hranu sáněk proto na nové číslo 180 dělení kluzavky, fixuje přechodně sáněk stavěcí pákou a připevňuje nárazku se svorkou těsně vlevo od stavěcí páky sáněk. Užitečná mezeřa pro rozsevy tedy: 36 m (obr. 2).

Pro méně inteligentního kulometníka je to však mnoho počítání, které mu činí dosti obtíž. Proto jsem zavedl později vymezení bezpečnostních rozstupů pomocí šířky palce.

Úhel, pod kterým vidíme palec předpažené ruky, je při průměrné šířce palce 25 mm asi 40—; tím dostaneme tuto tabulku, kterou si snadno vštípíme v paměť:

Vzdálenost k mezeře (v metrech)	Bezpečnostní rozstup v šířkách palce
50	3
100	2
200	2*)
300	1
400	1

Postup práce kulometného střelce je takový:

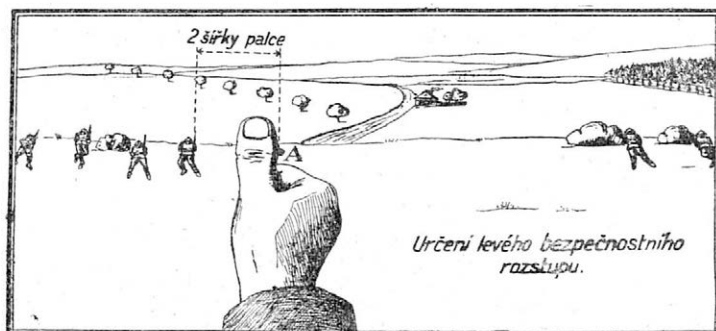
Příklad:

Vzdálenost k mezeře: 100 m.

Bezpečnostní rozstup tudíž: 2 palce.

Provedení:

Střelec předpaží a vytyčí od levých hranic mezery bezpečnostní rozstup tím způsobem, že mu levý okraj palce ukazuje na místo vzdálené na šířku palce od levých hranic mezery. Bod v terénu v mezeře, na který ukazuje zorný paprsek, který vede mimo pravý okraj palce, si pamatuje. Na tento bod namíří kulometem a připevňuje náražku se svorkou těsně vpravo od sáněk (obr. 3).

A = bod náměru s kulometem

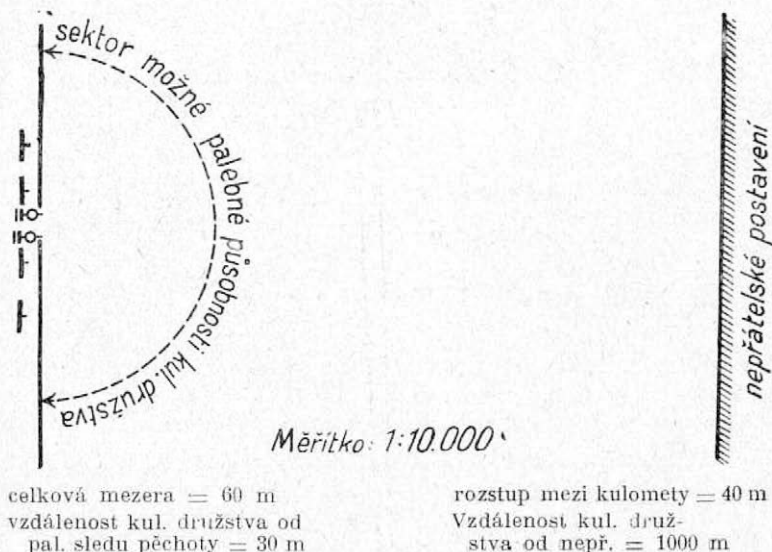
Obr. 3.

Podobně postupuje pak i při vymezení pravého bezpečnostního rozstupu.

V předešlých řádcích jsem uvedl ohledy, které musí mít kulometník na pěchotu, a nyní chci uvést požadavky, které klade kulometník na pěchotu, pracuje-li s ní v těsném styku, jsou zasazen v jejím palebném sledu. Práce kulometníka zasaženého v palebném sledu pěchoty je velmi nesnadná. Kulometník zasažený v prvním sledu pěchoty a pracující v úplně přehledném terénu musí se

*) vlastně 1½

vzdání všech výhod, které mu poskytují postavení v zadních sledech pěchoty. Zaujetí palebného postavení je skoro vždy pozorováno nepřítelem, čímž je znemožněno překvapení nepřítele: hlavní podmínka úspěchu. Palba může být připravena jen velmi nedostatečně. Palba obsluhy, která je vydána všem zdrcujícím dojmům bitvy, nebude příliš klidná a proto bude dosti nepřesná. Řízení palby naráží na velké obtíže. Změna palebného postavení se děje pod pozorováním nepřítele a je po každé doprovázena citelnými a těžce nahraditelnými ztrátami. Bočnou palbu nelze skoro provést. I last but not least ztíží často vlastní pěchota, která není školená v pro-

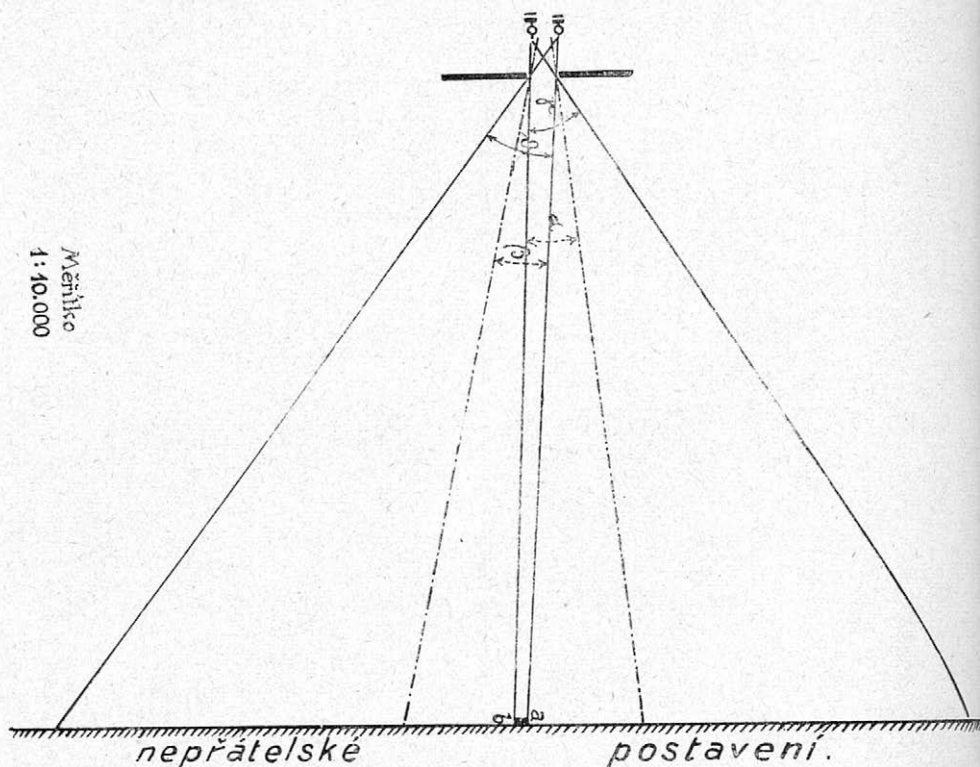
Obr. 4.

myšlené spolupráci s těžkými kulomety, jejich práce a přispívá k předčasnému opotřebování, vyřazení, ba i zničení jich. Náznorný příklad potvrzuje správnost tohoto tvrzení:

Pěchota byla nepřátelskou palbou ve vzdálenosti asi 1000 m od nepřátelského postavení zastavena v postupu. Kulometné družstvo dostalo rozkaz podporovati určitou část v pásmu praporu. Podporovati pěchotu přestřelováním je pro konfiguraci terénu nemožné z bezpečnostních důvodů. Proto se rozhodl velitel družstva podporovati pěchotu přímo z jejího palebného sledu a na štěstí našel dokonce asi 60metrovou mezeru, do které se vsunul se svým družstvem. Ovšem neumístil se na úrovni se sousedy, nýbrž asi 30 metrů před touto mezerou. Situace družstva je velmi příznivá: řídký podrost dovolil mu zaujmouti palebné postavení, aniž bylo pozorováno nepřítelem, výstřel je výborný na všechny strany, soustředění palby na kterýkoli bod nepřátel. postavení je beze všeho možné (obr. 4).

Palba kulometného družstva měla za krátkou dobu velmi příznivý výsledek, pěchota tedy zahájila po neutralisaci nepřítele další postup vpřed. I sousední družstva se připojila k tomuto postupu. Při tomto postupu se obě družstva rozšířila asi o 5 metrů. Mezera

se zúžila asi o 10 metrů. Situace kulometného družstva je taková: družstvo musí nyní prostřelovati mezeru 50 metrů širokou. Velitel družstva nařídí vymezení dovoleného rozsevu. Jako užitečná část mezery zůstanou 34 m. Palebné možnosti kulometného družstva znázorňuje níže uvedený náčrtek (obr. 5).

γ = sektor palebné možnosti pravého kulometu.

δ = sektor palebné možnosti levého kulometu.

Soustředění palby obou kulometů (beze změny palebného postavení) lze provést jen v oné části nepřátelského postavení, v kterém se přesahují sektory palebných možností obou kulometů, tedy jak náčrtek ukazuje, jen na nepatrnou část tohoto: a—b.

Chce-li velitel družstva soustředit palbu na jiný bod nepřátelského postavení, musí naříditi změnu palebného postavení jednoho ze svých kulometů při současném zmenšení rozstupu kulometů až na 30 m. Menší rozstup je svrchovaně riskantní.

Tímto opatřením získá možnost soustředit palbu na libovolný bod v širším úseku nepřátelského postavení.

α = sektor možného soustředění palby při přemístění levého kulometu — rozstup 30.

β = sektor možného soustředění palby při přemístění pravého kulometu — rozstup 30.

Obr. 5.

Protože velitel družstva chce udržovati střelbu na širší část nepřátelského postavení, nařídil křížení palby obou kulometů.*)

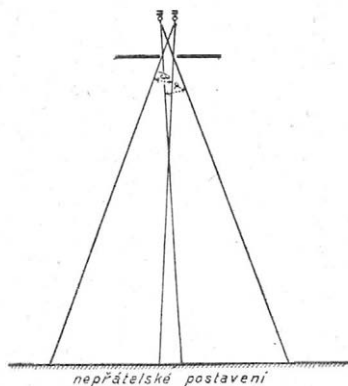
Útok pěchoty získává pomalu terén před sebou. Pěší družstva, tvořící mezeru, postupovala na asi 100 m před kulometné družstvo. Družstva dodržovala dobře směr a k dalšímu rozšíření nedošlo. Palebnou situaci kulometného družstva ukazuje další náčrtek (obr. 6):

α = sektor palebné možnosti levého kulometu.
 β = sektor palebné možnosti pravého kulometu.

Soustředění palby (bez změny palebného postavení) nelze provést na žádnou část nepřátelského postavení, neboť sektory palebných možností obou kulometů se nepřesahují v žádné části nepřátelského postavení.

Bez křížení palby byla by střelba na nepřátelské postavení nemožná. Ale i při křížení palby nebude na velké části nepřátelského postavení střeleno a zůstanou mimo účinek střelby.

Při porouchání jednoho kulometu nemohou jeho palebné úkoly býti převzaty druhým kulometem.

Obr. 6.

Situace je tedy taková, že velitel družstva dá rozkaz k zrušení palebného postavení a postupuje kupředu. Se značnými ztrátami dosáhne palebného sledu pěchoty. Opět se v něm umístí, přesahuje je podle možnosti. Čeho však tím dosáhne? Vylíčená hra se opakuje, mezera se snad zúží ještě více, a to tak, že prostřelování je nemožné a kulometné družstvo je dokonale vymanévrováno nebo nepřátelský dělostřelec rozhoduje tento divný závod mezi kulomety a pěchotou dobře položenou palbou k nevýhodě kulometů.

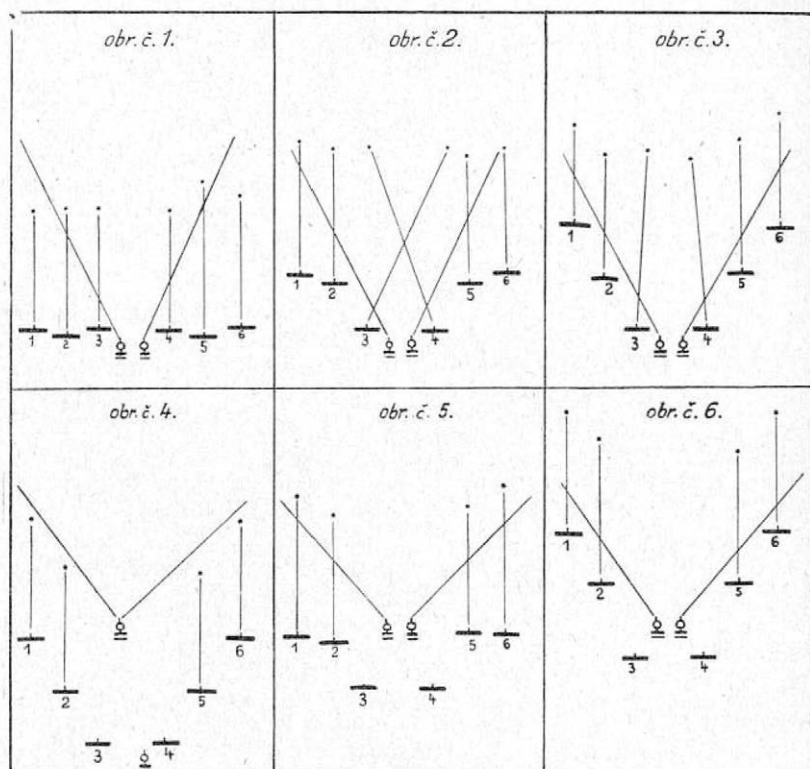
Nejlépe by snad vyhovovalo přidělití těžkým kulometům zvláštní postupová pásma. Bohužel není však možno tato pásma předem určit, neboť těžké kulometry tvoří cennou zálohu velitele praporu, kterou zasadí z větší části teprve později, až se situace vyjasní. Rozhodující místo, kde jejich zasazení jest obzvláště odůvodněno, nedá se zpravidla předem určit. Proto třeba připravit již v míru určité schema použití těžkých kulometů pro ty případy, kdy těžké kulometry nemohou podporovati pěchotu přestřelováním ze zadních sledů, přece však mají dosáhnouti právě tak zdárných výsledků, v kterémkoliv místě palebného sledu pěchoty prostřelováním mezer.

Toto schéma spolupráce pěchoty s jejími těžkými kulomety si představuji asi takto (obr. 7):

*) Na tomto místě musím upozorniti na rozdíl mezi pojmy „křížová palba“ a „křížená palba“. Kdežto první pojem znamená soustředění palby prostorově značně od sebe vzdálených kulometných jednotek počítaje družstvem, znamená druhý pojem pravý opak toho, t. j. rozptýlení palby prostorově sjednocených kulometných jednotek, počínaje již kulometem, které má účel udržovati možnost střelby na širší čáře, jako na př. v daném příkladu.

O b r a z 1.

Kulometné družstvo dostalo rozkaz podporovati svou palbou určitou část pásma praporu a umístilo se za mezerou mezi družstvy 3. a 4. Mezera nouzově stačí k provádění prostřelování nebo k střelbě na nebezpečné části nepřátelského postavení. Ihned po

O b r. 7.

příchodu nařídí velitel kulometného družstva velitelům pěších družstev 3 a 4, aby se nepřipojili k dalšímu postupu vpřed. Palba kulometného družstva dá pěchotě nový impuls k postupu.

O b r a z 2.

Podle rozkazu velitele kulometného družstva nezúčastnila se družstva 3 a 4 pohybu vpřed. Tím se tvořila v palebném sledu pěchoty velká mezera, kterou mohou těžké kulomety prostřelováním udržovati široké části nepřátelského postavení pod palbou. Mohou dokonce střelou kosou palbou. Avšak i lehké kulomety družstev 3 a 4 nezůstanou nečinnými a prostřelují touto mezerou. Byla-li družstva 3 a 4 dříve aspoň poněkud na stejné úrovni s družstvy 2 a 5, tvořilo se tím znovu vítané uclenění do hloubky. Palba nepřítelů se roztrhne. Jakmile družstva 2 a 5 dosáhnou míst označených v skizze 2, vyše velitel kulometného družstva spojky k jejich velitelům, aby prozatím dále nepostupovali.

O b r a z 3.

Družstva 1 a 6, jakož i ostatní částice praporu postupovaly dále kupředu. Lehké kulometry družstev 2, 3, 4 a 5 nejsou v palbě nijak omezeny. Učlenění do hloubky je dokonalé.

O b r a z 4.

Velitel kulometného družstva se rozhodl k přesunu palebného postavení vpřed. Proto nařídil velitelům družstev 3 a 4, aby stupňovali rychlost palby. Zaujetí nového palebného postavení nařídí provést po kulometech. Jakmile se první kulomet přemísťuje kupředu, zastaví družstva 3 a 4 palbu. Pod ochranou palby družstev 2 a 5, jakož i palby těžkého kulometu, který jest již v novém palebném postavení, následuje pak i druhý těžký kulomet. Družstva 3 a 4 jsou nyní v druhém sledu a tvoří jakousi zálohu a jsou k dispozici jejich velitelům, což jest úplně v intencích Cvičebního řádu P-I-1, čl. 577.

O b r a z 5.

Pod ochranou palby těžkých kulometů a palby lehkých kulometů družstev 1 a 6 postupují nyní i družstva 2 a 5 kupředu.

O b r a z 6.

Družstva 1, 2, 5 a 6 postupují dále vpřed střídajíce palbu s pohybem. Záložní družstva 3 a 4 postupují za kulometnou četou, neměli jich snad použito jejich veliteli čet na jiném a důležitějším místě. Kulometné družstvo se připojuje k pohybu vpřed tehdy, když družstva 1, 2, 5 a 6 dosáhla linie, na které jest opět výhodné palebné postavení pro těžké kulometry, nebo tehdy, když postupující družstva zúží příliš palebný sektor kulometného družstva.

Zúžila-li se proti očekávání původně tvořená mezera, má velitel kulometného družstva zase možnost výše popsáním způsobem utvořit si potřebnou mezeru. Podle tohoto schema mělo by se již v míru pracovati. Velitelům kulometných družstev třeba dáti plnou moc, aby si mohli popsáním způsobem tvořiti na kterémkoli místě palebného sledu pěchoty volný prostor k rozvinutí palby svých kulometů.

Jsou-li těžké kulometry zasazeny na určitém místě v pásmu praporu, nemají tam býti dány zálohy k zesílení, neboť tím se přivábí nepřátelská palba na tento úsek. Palebná síla na tomto místě je již tak vydatná, že není třeba dalšího zesílení lehkými kulometry, které najdou zajisté jinde bohaté pole působnosti.

Těžké kulometry musí býti dopraveny takovým způsobem do předního palebného sledu, aby je nepřítel předčasně nepoznal a aby se nedostaly předčasně do účinné palby. Proto se nesmí rozčleněná kulometná četa nijak rozlišovati od postupující pěchoty. Veškerý kulometný materiál musí býti nošen takovým způsobem, aby nepřítel nepoznal postupující kulometnou četou podle druhu nošeného materiálu.

Není-li náhodou mezera na místě, které si velitel kulometné jednotky vyhledal jako palebné postavení, musí se nejbližší harcovníci na volání velitele této jednotky: „Místo pro kulometry!“ hbitě a nenápadně odplížit nebo odválet stranou. Každý velitel pěší jednotky musí ihned vypomoci, vidí-li, že se v jeho skupině má umístiti těžký kulomet. Zasazením kulometných jednotek do palebného

sledu pěchoty nesmějí vzniknouti husté chumáče nebo zhuštění rojnic. Kulometná četa zasazená v palebném sledu pěchoty nesmí se umístiti na úrovni s pěchotou, aby nepřítel nemohl zasáhnouti jednou dělostřeleckou střelou několik skupin najednou. Jakýmsi rozčleněním do hloubky roztrčíme i nepřátelskou palbu z pušek a z automatických zbraní.

Těžké kulomety nemohou se zúčastniti postupu až do zteče. Proto musí velitelé kulometných jednotek neustále o tom uvažovati, zda není možno dostati kulomety kupředu ve skrytu a oklikou k takovému místu, odkud je možno střílet na nepřátelské postavení kosou nebo dokonce bočnou palbou. Tuto snahu velitelů kulometných jednotek mají všichni velitelé pěších jednotek ve vlastním zájmu činně podporovati. Pěchota má nejlepší skryty a kryty vykliditi a přenechati je těžkým kulometům. Toto jednání se pěchotě bohatě odmění, neboť těžké kulomety mohou ji mnohem déle a účinněji podporovati.

Účinnost palby těžkého kulometu neroste se zmenšením vzdáleností jako u lehkého kulometu. Na malé vzdálenosti má moderní lehký kulomet najisto převahu nad těžkým kulometem v každém směru. Těžký kulomet má menší pohyblivost a pohotovost; je na malé vzdálenosti snadno rozeznatelným cílem v první linii pěchoty. Pro svou velikost je vydán větším ztrátám, které vedou snadno k jeho vyřadění z boje.

Plukovník ruské armády V. DOBRYNIN:

Práce ruského dělostřelectva v boji u Stanislavova v červencové ofenzivě roku 1917.

Rychle za sebou jdoucí události současného života zatlačují i to, co jsme teprve zcela nedávno prožili, do oblasti historie, takže i činní účastníci prožitých událostí zapomínají na to, co minulo. Také na tak zvanou „červnovou“, a podle nového kalendáře „červencovou“ ofenzivu ruské armády roku 1917 se již zapomnělo a v literatuře, kromě krátkého nástinu v díle generála Denikina „Přehled ruských zmatků“ jest jí věnováno jen málo pozornosti. Jen Češi slavnostně oslavili desetileté výročí svého vítězství u Zborova — které bylo dílčím úspěchem 7. ruské armády. Zatím však červencová ofenziva zasluhuje podrobnějšího studia a boj XII. ruského sboru u města Stanislavova měl by zůstat v paměti jako boj, v němž naposledy před zhasnutím jasně vzplanula statečnost staré ruské armády a zvláště vynikla vysoká úroveň umění ruského dělostřelectva.

Jak známo, zamýšleno ještě před revolucí na jaře 1917 zahájit ofenzivu ruské armády v souvislosti s rovněž zamýšlenou ofenzivou spojenců. Po revoluci se neoustoupilo od této myšlenky. Ale rozklad ruské armády, který začal zároveň s revolucí, donutil ruské vedení k tomu, aby odkládalo uvedení této myšlenky ve skutek na dobu pozdější a pozdější a konečně odsunulo všechny strategické úvahy až na druhé místo, postavivši na první místo důvody čistě psychologické. Ať je tomu jakkoliv, bylo konec konců rozhodnuto zahájit ofenzivu na jihozápadní frontě, která si lépe než ostatní zachovala svou bojeschopnost. Hlavní úder měl býti veden II. a VII. armádou z linie Pomorzany—Brzežany na frontu Gliňany